

Hechtel-Eksel, Sint-Bernardusstraat

Programma van Maatregelen

Auteurs:

B.Belis (erkend archeoloog)

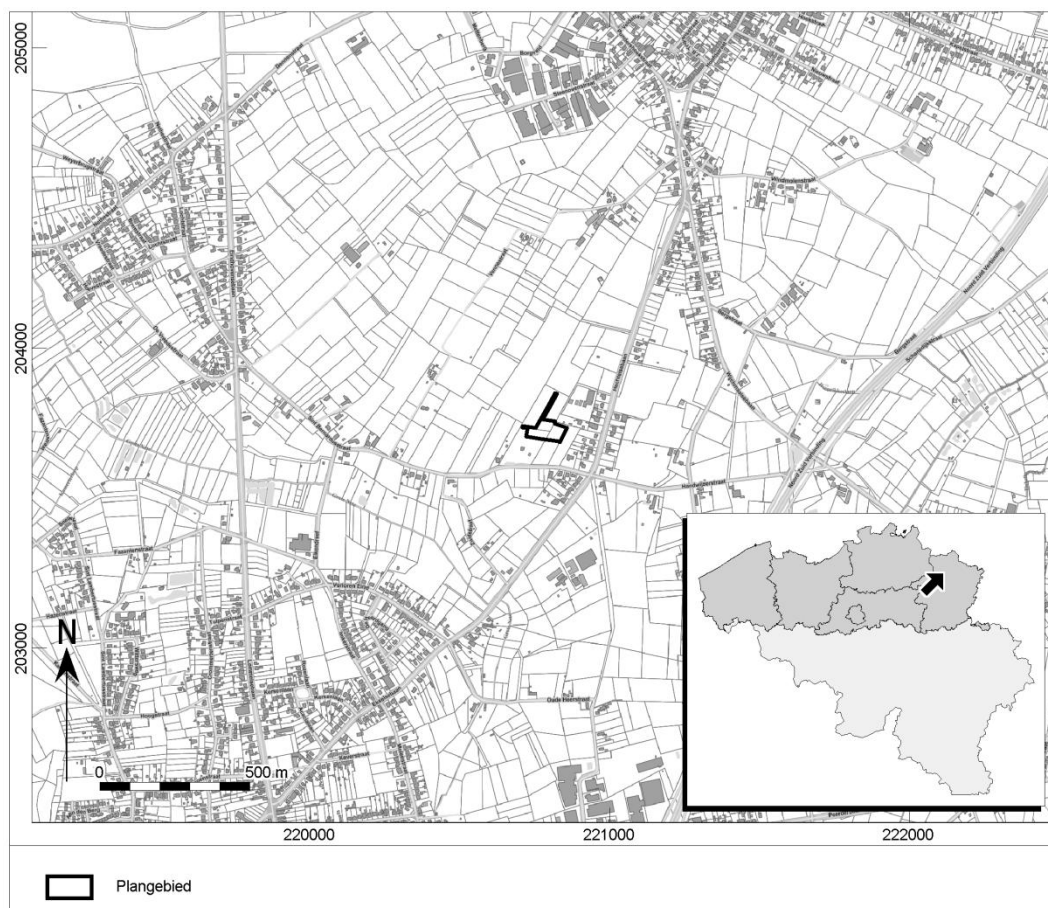
J. Siemons

Autorisatie:

B.A.T.M. Weekers-Hendrikx (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

1 Inleiding

In opdracht van Antea Group heeft het Raap België in oktober 2016 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Sint-Bernardusstraat te Hechtel-Eksel (afb. 1). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en een landschappelijk booronderzoek (januari 2017). Het is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen vierde fase van de uitbreiding van de begraafplaats.

Afb. 1. Overzicht van het plangebied.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Voor het plangebied is in het uitgestelde traject een bureauonderzoek en een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. De resultaten worden hieronder per onderzoeksfase kort besproken.

2.1.1 Bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek¹ is er een archeologische verwachting voor resten en/of sporen vanaf het Laat-Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd.

Op de CAI-kaart kon afgeleid worden dat er tot op heden weinig archeologische resten en/of sporen werden gekarteerd in de nabije omgeving van het plangebied. De meldingen besproken in de nota betreffen vondsten van minstens een halve kilometer afstand. Deze geven dus weinig indicatie over de archeologische potentie van het plangebied.

¹ Vermeulen, 2017.

Samengevat kunnen archeologische sporen voorkomen vanaf het Laat paleolithicum tot de late Middeleeuwen. Dit voornamelijk op basis van het aanzicht van het plangebied op historisch kaartmateriaal en het landschap waarin het plangebied zich bevind.

Op basis van de bovenstaande gegevens kon worden gesteld dat het plangebied onvoldoende onderzocht is en dat de kans op eventuele archeologische sporen aanwezig is. Een landschappelijk booronderzoek werd geadviseerd.

2.1.2 Landschappelijk booronderzoek

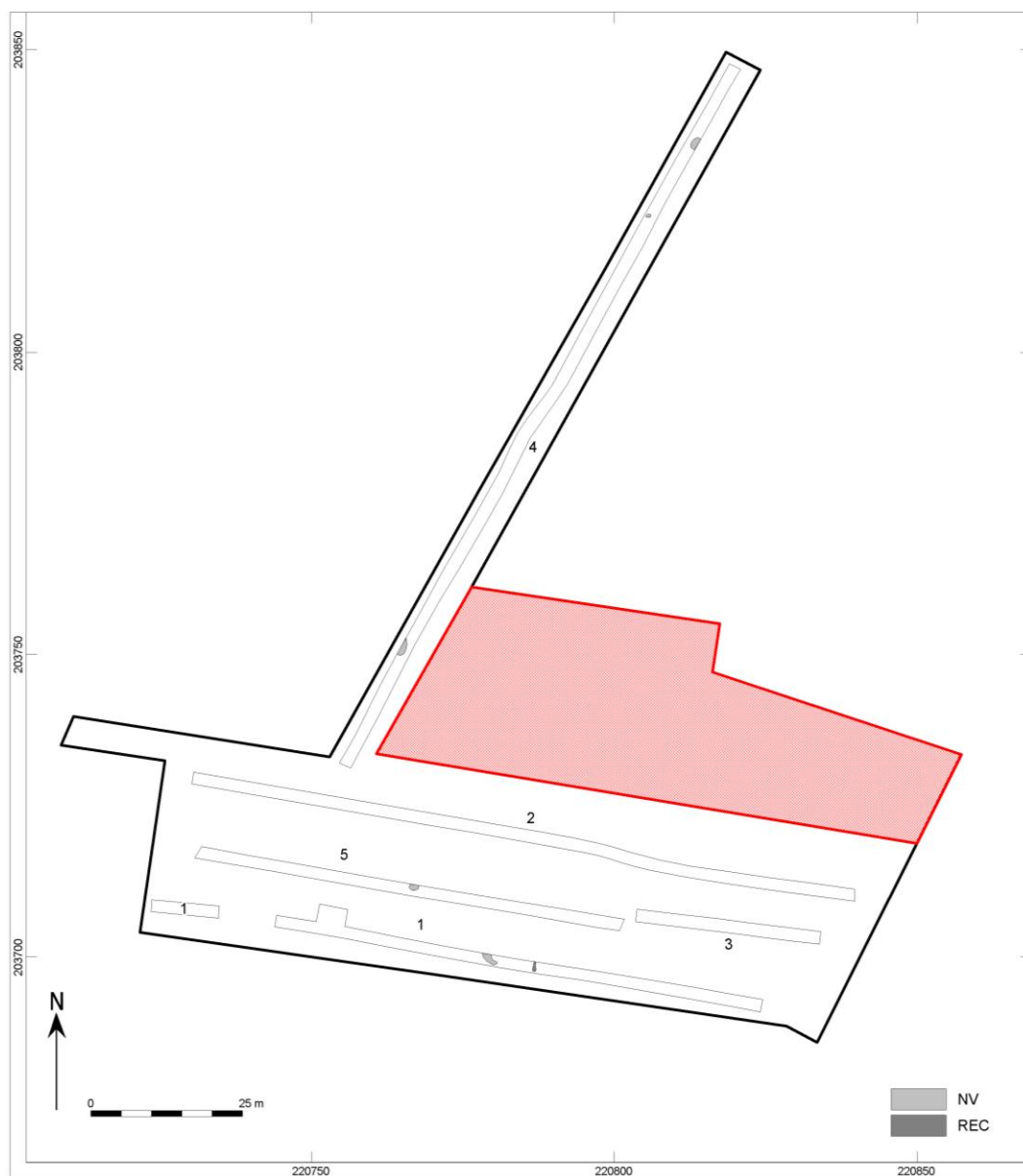
Het laatschappelijke booronderzoek wees uit dat de bodem reeds verstoord is geraakt er is over vrijwel heel het terrein sprake van een A-C profiel. Hierdoor worden archeologische steentijdvondsten niet meer in situ verwacht. Ook zullen ondiepe sporen misschien niet meer bewaard zijn gebleven. Diepere archeologische sporen zijn mogelijk wel bewaard zijn gebleven.

Het was duidelijk dat het plangebied nog niet voldoende onderzocht is. Een proefsleuvenonderzoek werd aangeraden.

2.1.3 Proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op 6 april 2020 (afb. 2). Tijdens het onderzoek werden enkele sporen aangetroffen. Het ging alleen om natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen. Er werden geen vondsten aangetroffen.

Vervolgonderzoek biedt door de aanwezigheid van weinig archeologische sporen in het plangebied weinig kans op kennisvermeerdering.

Afb. 2. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek.

2.2 Impactbepaling

De geplande werken die uitgevoerd zullen worden naar aanleiding van de vergunningsaanvraag voor het uitbreiden van de gemeentelijke begraafplaats. Dit gaat gepaard met de aanleg van een RWA-leiding, een gedeeltelijke verharding van het terrein en verschillende groenzones. De diepste bodemverstoring zal plaatsvinden door de aanleg van de RWA deze zal de bodem verstoren tot 2.17m onder het maaiveld.

De consequentie van de voorgenomen ingreep van kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

2.3 Potentieel tot kennisvermeerdering

Vervolgonderzoek biedt door de afwezigheid van archeologisch relevante sporen in het plangebied weinig kans op kennisvermeerdering. Er werden alleen een aantal natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen aangetroffen binnen het plangebied. Er is dus geen potentieel tot kennisvermeerdering.

2.4 Bepaling van de maatregelen

Op basis van het bureauonderzoek is er sprake van een archeologische verwachting voor de periodes van het Laat-Paleolithicum tot en met de Late Middeleeuwen. Deze verwachting is gebaseerd op de

landschapsgenese van het plangebied, de daarmee samenhangende bewoningsgeschiedenis en de aanblik van het plangebied op geraadpleegd historisch kaartmateriaal. Het landschappelijk booronderzoek heeft deze verwachting bijgeschaafd naar neolithicum tot de Late Middeleeuwen

Omdat er een potentieel aan archeologisch waardevolle contexten was, is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij werden er enkele sleuven uitgegraven om uitspraak te doen over de aanwezigheid van archeologische sporen. Er werd geen intacte podzol aangetroffen. Tijdens dit onderzoek bleek dat het plangebied geen archeologisch relevante sporen bevatte. Er werden verder alleen natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen gevonden. Deze sporen bieden weinig potentieel op kennisvermeerdering.

Vervolgonderzoek in het plangebied biedt daarom weinig tot geen potentieel voor kennisvermeerdering. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om deze fase van het plangebied vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor fase 1 van het plangebied aan de Sint-Bernardusstraat, Hechtel Eksel.

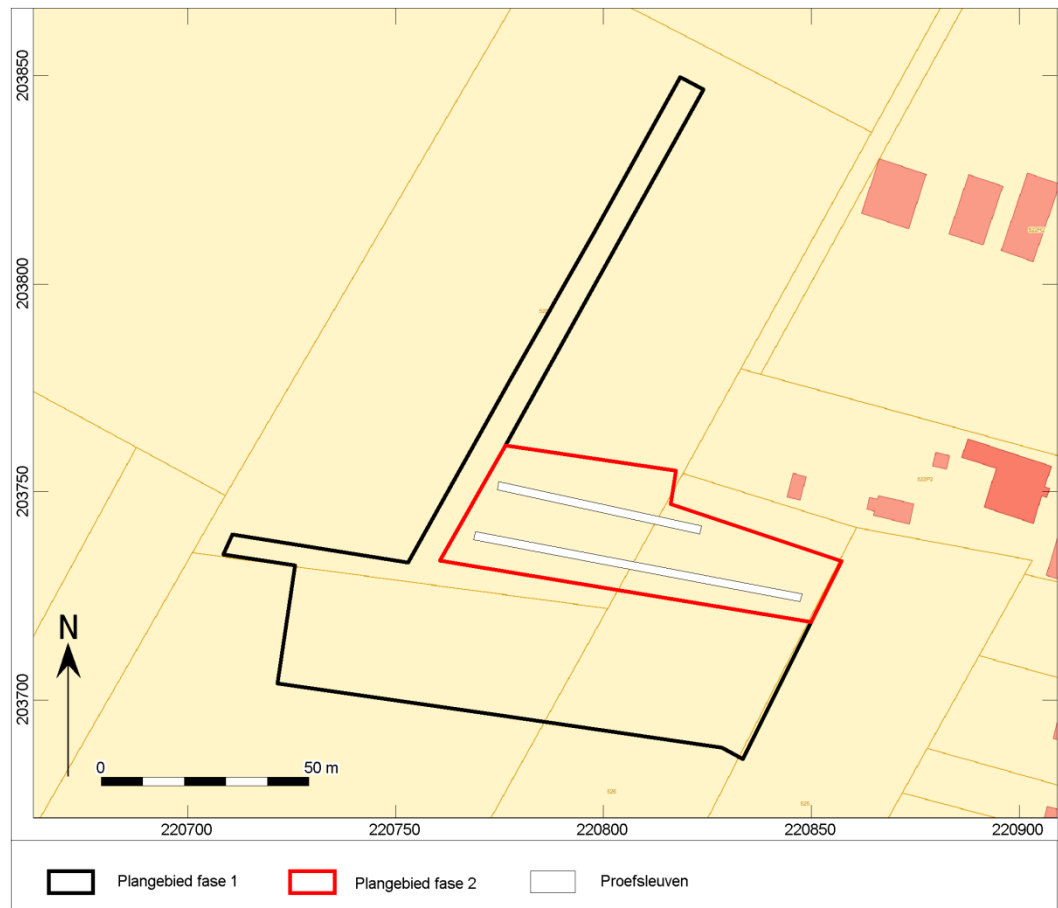
Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

2.4.1 Fase 2

Voor fase 2 (afb. 3) blijven de bepalingen en methodes zoals deze zijn opgenomen in het Programma van Maatregelen bij de archeologienota. Er is een nieuw sleuvenplan gemaakt voor fase 2 (afb. 4). Er worden twee oost-west sleuven gepland van 2 x 50 en 2 x 80m. Hiermee wordt ca. 11,8 % van het plangebied (2188 m²) onderzocht. De overige 0,7% kan worden ingevuld in de vorm van kijkvenster, dwarssleuven of volgsleuven. De sleuven liggen ongeveer 10 m uit elkaar waarbij ze maximaal verspreid liggen en een representatief beeld bekomen kan worden. De opdrachtgever heeft aangegeven dat de verder uitbreiding van de begraafplaats en het daarmee samenhangende archeologisch onderzoek minstens nog enkele jaren op zich zal laten wachten. De archeologienota zal twee weken na afloop van het veldwerk worden ingediend bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

Afb. 3. Overzichtsplan van de geplande werken met de fasering (fase 2 is rood omkaderd).

Afb. 4. Geplande sleuven fase 2.